

MAGYAR KURIR

Bétsből, Februárius' 6-dikán 1818.

Frantzia Ország.

A' multt hónapnak közepétől fogva többnyire csak a' Rekrutázás' törvénye felett villonganak a' Követek' kamarájában. Némellyeknek az egész törvény nem tetszik, mások pedig annak bizonyos részén akarnak változást tétetni. A' Jan. 14-dikén tartott ülésben Josse Beauvoir azt vitatta, hogy a' tsupa szabad akarat-szerént való verbuálás által a' Kir. test-őrző sereg, Lovasság, Ágyuzósereg, és a' Genie Corps számára alkalmas embereket soha sem lehet szerezni; a' Veteranusok' tartalékja azonkívül, hogy elegendő katonát nem adhat az Országnek, még terbére is lenne annak; mert ha ezek a' feleséges katonák meghalnak, özvegyeikről 's gyermekeikről a' Statusnak kell gondoskodni; a' szolgálat ideje felől azt ítélte, hogy 12 esztendő helyett 8-at kellene szabni; — az előmozdítás jussa a' Koronát illeti. És így vagy igazítást kell tenni a' törvényen, vagy pedig egyátalylában el kell azt vetni. — Bondi úrnak beszédje oda ment-ki, hogy a' törvény ugyan megállhat, de ezzel a' változtatással, hogy részszerént verbuálni, részszerént pedig szedni kellene a' katonákat; a' Kamaráknak meg kellene határozni, hogy mennyi katonát kell minden esztendőre felszedni; a' törvényes tisztségre való menetelt nem csak meg kell továbbra is tartani, mint a' mellynek lehet egyedül tulajdonítani, hogy 23 esztendőknek elfolyása alatt mind olly

vitéz mind olly tanult Tisztjei voltak a' Frantzia Armadiának, de még meg is kell a' Királynak köszönni, hogy azt jóvallofta. — Caumont, és Brigade úrak a' verbuálást elégtelennek itélték; az első még különösen a' Departamentumi-Legiókra nézve azt jegyezvén-meg, hogy a' könnyen megeshető nyakas engedetlenségnek eltávoztatásáért csak jobb a' katonákat össze keverni. — Courtaval úr tüzesen megakarta mutatni, hogy a' verbuálás is elegendő lenne, csak igazán felbuzdittanák azt, ellenben a' Veteranusok Legiója ellen keményen kikelt, így okoskodván, hogy ha azoknak csak törvény ereje szerént kellene Departamentumaiknak határán túl mozdúlni: úgy nem a' Királynak hanem a' törvénynek tartozván azok engedelmeskedni, még valaha Parlamentom' Armadiáját lehetne azokból tsinálni; itt tehát változtatni kell; a' Királynál meg kell az előmozdítás jussát hagyni; hogy a' Kamarák minden esztendőben ennyi 's ennyi katonáknak szedtetésére rá álljanak, az szükségtelen.

Jan. 15 dikén General Lajtnánt Gf. Dupont is azt erősítette, hogy nem jó lenne az ugyan azon Departamentombéli katonákat egy seregosztályba adni; mivel 1-ször a' népesség nem egyforma, 2-szor pedig veszedelmes is lenne az; ellenkező esetben pedig az elegyítés által az elevenség, állhatatosság elterjed az egész seregben. A' Legio nevet melly 6000 embert jelent, fel kellene a' Regiment névvel tserélni. Az avanszirorásról

szólló tikkelyt oltalmazta. — *Barthe Labastide* a' törvény ellen volt, azt állítván, hogy a' Királyi Felség jussát az előmozdítás dolgában megsérti az. Végre *Salaberry* úr magát a' törvénynek egészen ellene szegezte, a' Monarchiával, Constitutioval, és politikával ellenkezőnek állítván azt. Az ezen utolsó felett való értekezésbe nem is akar, úgy mond, belé botsátkozni; ámbar tudja, hogy a' régi katonák még most is csak arról álmodznak, hogy zászlóikat Europa fő városinak bástyáira még egyszer kiszegezhessék; de a' Monarchiával ellenkezik az, mivel az, azt a' sereget, melly Királynak neveztetik, és a' mellyhez a' Királynak mosolyogva így kellene szólhatni: „esmerlek benneteket, bizom bennetek“ a' thronusnak egyenes vezérlése és megjutalmaztatása alól kivonja; mivel minden *Cantonban* egy kompanya Veteranusokat rendel, mellynek olyan emberekből kell kikerülni, kiknek vitézi híreket Europa esmeri, eltévedésséken pedig Fr. Ország sóhajtoz; mivel továbbá a' Király, a' törvényes Uralkodás' és Constitutio' ellenségeinek megkönnyebbíti egy nemzeti sereg formálására való törekedéseket. Igen! (felkiáltott) egy öszveesküvés feltartott fővel mesterkedik a' törvényes uralkodás ellen — A' mit az a' polgáriak között a' Király leghívebb barátinak le tétetések által mívelt, a' katonai állapotban is azt akarja tenni. A' fejetlenségnek katonái addig meg nem támodhatják a' thronust, míg a' 10-dik Augustusi katonák annak oltalmazására jelen lesznek. Csak még egy esztendő kell, és a' gonosznak a' *Geniusa* a' Constitutio', 's rendes uralkodás' düledékein törvénytelen uralkodást fog felállítani.

A' következő napon tartatott ülésben ezek oráltak: *Royer-Collard* különben egészen a' törvényre voksolt, de az esztendőnként való katonaszedésre nézve a'

Kamarák tanácsának megkérdesét, az avanzsirozásra nézve pedig azt vitatta, hogy a' Hadnagyoknak felét altisztekből kell tenni, a' katona oskolákba való felvétetést pedig Concursusra kell vonni. A' régibb szolgálat' tekintetéből való fellyebb menést a' Királynak oltalma alatt igen Constitulzióhoz mérsékletnek találta. *Vouqué* úr egyátallyában ellene mondott a' törvénynek azt állítván, hogy az ismét a' Conscriptiót hozza vissza, csak olyan armádia kell, úgymond, Frantzia Országának most is; mint a' millyen a' Revoluzió előtt volt. Minekutánna *Vouguét* kipiszszegették *Bordeau* kelt-fel a' a' törvény mellett, mellyre nézve csak azt jegyezte-meg, hogy a' katonaszedésnek minden esztendőben a' kamarák elébe való terjesztése a' Biztosság munkálkodásának határánál lévõ feltétel, és így azt el nem fogadhatja. Végre *de la Bourdanney* azt állította, hogy csak oda megy ki ez a' rekrutázás törvénye is a' hova a' hajdani Conscriptio; meg van ugyan így okoskodik tovább határozva, hogy 40,000 embert kell kisedni; de ki áll mellette hogy többet nem szednek? Osztán ha minden csak a' Királytól függ ebben a' részben, majd egyszer csak akarni kell neki, és mindent maga alá hódoltathat (ezen nagy mozgás lett a' szálában). Még a' Conscriptio is rosszabb ez a' törvény, amara mindég legalább egy különös törvény kivántatott, ez pedig minden esztendőben 40 ezer embernek felszedését parantsolja, és a' Ministereknek mintegy kezekre adja, hogy tetszése szerint katonai Despotismust állítsanak-fel. A' Veteranusok Legiója és a' régebben való szolgálat szerént lejendõ avanzsirozás sem tetszettek az Oratornak. Majd bizony, úgymond, egy bátor Gránátéros aprodonként Marsallá legyen, és egy olyan zseni mint *Türenne*, ki nem volna olyan vakmerõ, a' borju alatt 's kös katona fővel öszüljön-meg?

Nagy Britannia.

A' *Yorki* Herczeget a' minap az a szerentsétlenség érte, hogy a' mint a *Windsori* erdőbe vadászati mulatságra szándékozván menni, lóra akart volna ülni, a' lába kifitzamodott. A' vadászásból, mint gondolni lehet semmi se lett, és a' Herczeg egyszeribe Londonba visszakotsizott. Történt ez Jan. 15-dikén, melly naptól fogva a' Herczeg mindig oda haza tartózkodott, és csak mankón tudott járni. Még 19-dikben is olly részszul volt, hogy Lord *Wellingtonnak* ki azelőtt való nap érkezett-meg Londonba, látogatását nem fogadhatta el dél előtt; dél után másfél óráig voltak együtt.

* * *

Liverpoolban egy *Reenwick* nevű Orvos Dr. egy emlékezetirást adott-ki e' következő különös történet felett: Egy *Mac-Avoy* Margit nevű személy hosszas betegeskedése után megvakulván, szeme világát egészen elvesztette ugyan, de ez az érző tehetsége testének más részébe fejlődött-ki olly tsudálatos módon, hogy alig lehet hitelt adni neki. Tudni illik 1816-ban Sept. hónapban az atya egy ollyan könyvről beszélt előtte, melyet ő (a' leány) az előtt sokszor olvasgattott. Valamelly a' könyvben lévő helyről volt a' szó, melyet a' leány új érző tehetségénél fogva felkeresett, elolvasott, és minden jelenlévőknek bámulására meg bizonyította, hogy ő ujjainak hegyével szintugy tud olvasni, mint az előtt szemének világával tudott. Minthogy pedig ebben a' könyvben már jártas volt: tehát próbálták, ha más könyvet is tudna-e ugy olvasni mint ezt; egészen esmeretlen könyveket adtak a' kezébe, és bár még most lassatskán, de tsakugyan tudta azokat olvasni. Ugyan a' on új érzőte-

hetségével a' színeket is megtudja ő különböztetni, és a' mint maga mondja, igen kellemetes érzést vesz észre akkor, mikor ujjainak hegyével valamihez hozzá ér. Egyszer egy igen apró irást adtak kezébe egy orvosságos üvegen; ezt így nem tudta olvasni; hanem okulárt kért magának, melyet az írásra, az ujj hegyét pedig az okulárra tévén, ezt is elolvasta, De még ez nem egészen bizonyos. Ugyan erről a' dologról *Sánders* úr *Liverpoolban* úgy itél: *Misz M' Avoy* sem többet sem kevesebbet nem tsinált, minthogy a' könnyen hívő közönséget megjádsozta; a' szemeit ugyan próbatételeinek alkalmatosságával bekötötték, de tsak úgy hogy még is láthott. Pénz keresés, vagy hírre névre való kapás volt e' a' tzielja, nem egészen világos, gondolni lehet hogy még is inkább az első mint a' második.

* * *

Lord *Sestonnak* egy levelét, melyet *Waithman Robert* úrhoz küldött, igen sok Londoni újságírók beiktatták darabjaikba; egyik felette magasztalja, másik pedig gyalázza azt, a' szerént a' mint a' tárgy tetszik, vagy nem. — *Honét* illeti a' dolog, kinek az említett Lord bizonyos summa pénzt ajándékoz a' számára nyitott aláírás útján. Így van a' levél szóról szóra:

Croxteth-Hall *Liverpool* mellett
Jan. 11-dikén 1818.

Betegágyamból, mellyből talán soha fel nem kelek, írom az Urnak ezen levelemet, és fájdalomnak mostani megszünését arra használok, hogy a' *Hone* úr számára való aláírásra, mellynek az úr a' *Rintstartója*, egy Száz Gvinee aranyról szolló Váltó Levelet küldök. Akármű lesz betegségemnek kimenetele, boldognak tartom magamat, hogy még ezen

kinyilatkozásomat megtehetem, hogy én azt a' tirannusi, bosszúállástkivánó üldözés' indulatját, melly a' minapi törvénytörések színe előtt való kihallgatásoknak alkalmatosságával kimutatta magát, gyűlölöm, — azt a' gonosz gyávaságot, melly azoknak folytatását sürgette, midőn Honunk legelső ízbeli vallatása nem sült el, utálom, és annak a' férfinak, ki az 1817-diki legnagyobb és legveszedelmesebb öszve esküvésen olly ditsőségesen diadalmaskodott, megrettenhetetlenségét és ügyességét tudálom. Félek hogy levelemet majd el nem tudja olvasni az úr, mert ugyan nehéz magamnak is a' tollat kezomben tartani. Vagyok 's a' t.

Sefton.

Spanyol Ország.

A' tsak nem régiben született kised Spanyol Kir. Hercegaszszonyka *Maria Ludovica Isabella* a' multthónapnak 9-dikén éjféltájban meghalálozott. Igen gyenge test-alkatása volt, mellyet Felséges anyja igen nehezen való szülésének tulajdonítanak. Holtteste a' Királyi kriptába tétetett. *Don Carlos* Kir. Herceg feleségének lebetegedését is minden szempillantásban várták.

* * *

(Folytatása Spanyolország Statistikai leirésének).

Spanyolországban két legfelsőbb törvénytörések vannak, t. i. a' *Grenadai* 's *Valladolidi* Kantzelláriák, a' *Navarrai* Kir. Tanács, 9 meghallgató székek a' fél-szigetre, és 13 Amerikára nézve. A' legfelsőbb Akademiák ezek: a' nyelv, 's Literatura Spanyol Akademiája, — a' Historia' Akademiája, — a' Szép Mesterségek vagy Sz. Ferdinand' Akademiája, és a' Kir. Orvosi Akademia. — A' katonaságnak állapotja így van előadva: A' Ge-

neralstáb áll 10 General-Kapitányokból, kik közül 4 külföldi, u. m. *Lord Wellington* és *Beresford*, *Marquis St. Simon* és *Don Joaquin Blake*, 133 General Lajtnántok, 210 Marsallok, 450 Brigadirosok, mindöszve 803 Generalisok. A' Linea Gyalogság áll 50, a' könnyű Gyalogság 12, a' Lovasság 30 Regimentekből. Az Artilleria 5 Svadron könnyű Artilleriából, 157 Kompaniákból 's a' t. A' Geniekorps 170 Tisztekből az Alhadnagyokon kívül, kik többen kevesebben lehetnek. A' tartományi katonaság áll: 42 Regimentekből, melly tsak a' határon belől és háboru idején tesz szolgálatot. A' tengeri katonaságnak van egy General Kapitánya 18 Generallajtnántja, annyi Svadron-Komendánsa, 49 Brigaderossa, 89 Linea hajó, — és 161 Fregát-Kapitánya. Magok a' tengeri seregek állanak: 8 Kompania tengeri testörzőkből, 3 Regiment tengeri katonákból, mellyben mindenikben 8 Kompania, ebben is 150 ember van; 3080 tengeri-artilleristákból és 44 Geniekorps tisztekből a' General Lajtnánton alól — a' Királynak testörző seregét formálja 5 Svadron lovasság, 1 Kompania Bárdfegyverrel élők, 1 Regiment Spanyol, 1 Regiment Valloni testörzők, és egy Osztály Királyi Karabinosok.

B é t s.

Több oldalrol tudósítottunk, hogy ö Cs. Kir. Fő Hercegaszszonyysága *Leopoldina*, az egyesült *Portugallia Brasilia* és *Algarbia* Országok' Koronörökösének házastársa, *Rio-de-Janeiróba* szerentsésen megérkezett a' multt esztendeji Nov. 6-dik napján. Első és leghitelre méltóbb forrása ezen hirnek *Gameiro* úr, ki a' multt Nov. 15-dikén indult el *Rio-Janeiróbol*, és *Falmouthon*, *Londonon*, és *Párison* keresz-

tül, ennek a' most folyó Februariusnak 3 dik napján, délután érkezett meg ide Bétsbe az említett örvendetes hírrel, melly Felséges Urunknak édes atyai szívét, és az egész Császári familiát, el lehet gondolni, hogy minémü örömmel töltötte-be. Ugyan ezt bizonyítják a' legújabb Londoni újságlevelek is. A' *Courier* nevezetessen így ír ezen dologrol: A' *Rio Janeiroi* Udvari-újságnak két, úgy mint Nov. 8. és 12-dik napjairól szolló darabjait közlötték velünk barátságból. Tele vannak ezek azoknak a' szinte olyan pompás, mint buzgó fogadási czeremoniáknak igen fényes lerajzolásával, mellyekkel Austriai Fő Herczegasszonyt Leopoldinát, új hazájának partjára való kiszállása alkalmatosságával fogadták. Az Austriai hajó már Nov. 5-dikén szemközt állott a' kikötőhelyel, és alkonyodáskor bocsátotta le vasmatskáit. Más nap délután 2 órakor szállott-ki a' Fels. Koronaörökösne a' szárazra. A' Király, Királyné, és a' Koronaörökös a' Fő Herczegasszonynak férje, nagy pompával mentek a' partra, a' Koronaörökösnek, kiszállásakor való fogadására. Minekutánna ez megtörtént, a' fő városnak nagy utzáin a' népnek leirhatatlan örvendező lármái között mentek a' Királyi Udvari Templomfelé, a' hol a' Felséges Párnak egyházi megáldása következett. A' Kir. Uraságok azután a' palotába mentek, míg az alatt a' Nép mindenféle inepelési tzeremoniák és játékok között, mellyek még azután sok napokig tartattak, az ezen szerentsés történeten való örömnök engedte magát. Estve a' város igen szépen ki volt világosítva.

* * *

Kitaibel Tudós Hazánkfiának Méltóságos Nagy-ajtai Cseréy Farkas József Cs. K. Kamarás és Fő Strázsamester úr által lett megtiszteltetéséről, egygyik hazai Német újságunk után emlékeztünk

közelébb költ levelünkben. Sajnáljuk, hogy távolságunk miatt valamint majd minden Magyar és Erdély országokrol jövő tudósítások későbbben érkeznének hozzánk, mint más újságleveleinkhez, ezen tárgyrol is azután vettünk egy környülállásosabb igen betses tudósítást, minekutánna a' közelébb költ M. Kurirt már útnak eresztettük. Ebből tehát már most csak azt tehetjük ide, a' mi a' kiadott tudósítást tökéletesebbé teszi, t. i. hogy a' fent nevezett Méltóságnak, a' ki hazájafiai között a' tudományok körül fáradozóknak érdemeiket illy példásan betsüli, és jutalmaztatja, szép izléssel készült kertjében, ezen Hazai Tudósának (*Kitaibelnek*) emlékével szembe áll egy más köoszlop, a' Fűvész tudományban az újabb korbéliek között legnagyobban érdemesedett Berlini Tudósának *Wildenownak* szentelve, melyre ezen irás van vésve: —

AMICO DESIDERATISSIMO
CAROLO LVDOVICO WILDENOW
OB
RESTAVRATVM PER EVM
BOTANICES STVDII HONOS
ET
ARDVIS LABORIBVS
QVIBVS
MAGNVM LINNAEI OPVS
EXIMIE ET LOCVPLETAVIT
ET
AD PERFECTIONEM ETIAM EVEXIT
GRATO ANIMO
VOVET
HVNC LAPIDEM
I. W. CS.

J o b b i t á s.

A' IX-dik számú Kurir 73-dik lapján a' Béts alatt lévő 1-ső Tzikkelyben, ezt, *Repsi*, kell olvasni: *Köhalom*.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Megirtuk volt a' multt esztendőber, minémü fényességgel ment végre két hazai Tudósainknak a' Marczibányi familia' fundátziójából legelső ízben lett megjutalmaztatások a' M. Nemz. Museumban. Most pedig azt jelenteni van szerentsénk, hogy az az egész pompa minden környülállásaival egyetemben lerajzoltatott, és világ eleibe botsáttatott ilyen titulus alatt: „A' Ditső Marczibányi Familia tudományos jutalom-tétele, 's annak első fényes kiosztatása a' Nemzeti Muzeum épületében Sz. András Hava 23-dikán 1817-ben. Irta Horvát István, a' Széchényi Országos könyvház öröze a' Nemzeti Muzeum mellett. (Kiadatott egy érzékeny részvevő Méltóság költségén) Pesten Trattner J. T. betüivel 1817. Ezen buzgó hazafiérzéssel írott, és tsinosan kinyomtatott leírásban azok a' tüzzel 's tudománnyal tellyes beszédek is ki vannak nyomtatva, mellyeket az Ország Birája N. M. Ürményi József ö Excja mint a' Palatinus ö Cs. K. Fő Herczégének képviselője, továbbá Kir. Tábla Bárója Mélt. Gróf *Teleky László* ö Nagysága, mint a' Deputatiónak Praesese, és Tit. *Pelhe Ferentz* úr mint első jutalomvevő, végre K. Tanácsos és a' Magyar Nemzeti Museumnak Directora Mélt. Bassói *Miller Ferdinand* ö Nga a' Hazai Litteratura' nevében ugyan azon alkalmatossággal mondták. — Mellé vagynak ezen nemzeti emlékezetírás mellé azok a' három jutalomkérdések is ragasztva, mellyeknek megfejtőjik a' *Marczibányi* fundatziónak hasznábol jutalmaztatódnak-meg, és még egy negyedik mellyet Méltóságos Gróf *Széki Teleky László* ö Nga méltóztatott

100 forint jutalommal feltenni. Ezek a' jutalom kérdések így következnek:

1) „Mi a' Dialectus, Grammatikai tekintetben? Vagynak-e ezen értelemben a' Magyar Nyelvnek Dialectusai? Ha vagynak, mellyek azok különösen, miben különböznek egymástól, és mint lehetne általok bővíteni a' Magyar Irói Nyelvet?“

2) „Minő tudományos rendszabások szerént kellene és lehetne új szavakkal és szólás módokkal a' Magyar Nyelvet bővíteni a' külömbféle Tudományokra és Mesterségekre nézve?“ (Elkerülhetetlenül megkivántatnék a' megfejtésben, hogy a' Magyar Nyelv belső története, grammatikai alkatmánya, az Európai tudós Nyelveknek példáik, és az a' tekintet, hogy a' Magyar Nyelv napkeleti nyelv, folyvást szem előtt tartassék).

3) „Mellyik volna azon legalkalmasabb mód, melly szerént egy tökéletes Magyar Szókönyvet (Lexicon) lehetne Régiségeire és a' Tartománybeli szavakra, 's szólás módokra, vagy a' Magyar Nyelvnek külömbféle Dialectusaira terjedni? Mellyik legrövidebb uton lehetne a' legalkalmasob módot végre hajtani?“

4) „Miképpen lehetne a' Magyar Helyes Írást (Orthografiát) az egymással ellenkező szokások és önkényes vélemények helyett philosophiai principiumokra építeni?“

Mind a' 4 kérdés megfejtésére 100 forint a' jutalom. A' feleleteket magyar nyelven, és a' postapénzt előre lefizetve ezen folyó 1818-dik esztendőben Nov. 15-dikéig kell a' Magyar Nemzeti Museumhoz Pestre beküldeni. Az Értekezés mellé egy tzedulába bepetsételve mellé kell az Irónak nevét tenni, és mind az értekezésnek mind ezen tzedulának ugyan azon jeleiknek kell lenni. Az hogy kinek íteltetett jutalom majd annak idejében az újságokban

közönségesse fog tétetődni. Ezek az Értekezések a' Muzeumnak Tudományos Aktái közzé fognak nyomtattni.

* * *

Nagy Szombathol Jan. 25-dikén Főtiszt. *Maffer József* úr a' Marianum Seminariumnak Spiritualisai ezen a' napon innepelte Papi tisztos hivatalának 50-dik esztendejét. Nem tsak az ide való, de más Püspöki megyéből is igen sok ifju Papok öszve gyültek ezen alkalmatosságra, és a' jubiláló ösz Atyaság minnyájokra kiterjesztette megáldó karjait.

* * *

Itt van még vagy két (mint hogy mindenre ki nem terjeszkedhetünk) megjegyzés, a' Magyar-Szántóvetőnek tökéletességéről: —

„Mikor a' szántóföldön, nem hogy igen jó, hanem tsak szenvedhető szántás esik, ha, nem éppen szappan az, vagy talán a' kövel vetekedik, — ott, a' hol parasztosan haszonnal lehet vetni, az a' szántóvető mindenkor jobban dolgozik, mint akarmelyik parasztos vető. A' talló, az olyan gyep, a' melynek felfordított oldala nem éppen mázga; ennek a' szerszámnak jó vető tanya. A' 100 esztendős gyepbe (ha egyszer ezen jó szántás esik, úgy hogy a' hant felfordúlhat) ez a' műszer úgy vet, hogy a' magból egy szem se vész oda; mikor a' parasztosan vetettből a' 3-dik szem is kéttséges, vagy pedig 10-20 szem kélegy tsomóban. — Lehet vele vetni 1/2 hüvelyk mélységtől fogva 3 egész hüvelykig, akármelyik mélységre. Lehet 2-3-4-5 6 hüvelyk mélységű szántással, még is tsak olyan mélyre, a' millyenre tettzik és a' mag termése kivánja.“

Hogy az, a' ki ilyen Szántóvetőt tsináltat, a' terjedésgmérési számlálásban ne hibázzon, elé számlál az abban járatanabbak' kedviért a' Tudós Mezei Gazda a' maga II-dik árkusában némelly szük-

ségesebb szereket (proporziókat), hogy a' ki akarja, azok közzül valamelyiket a' vető-mívnek tsináltatásában követhesse: de tsakugyan inkább javasolja maga is, hogy a' ki ilyent akar tsináltatni, elébb nézze meg azt, mert különben annyi baja lehet a' készítő Asztalossal, Lakatossal és Esztergárossal, hogy 10 áráért se venné-fel; és még akkor se lenne olyan, mintha a' készítő tsak megtekinti is a' készit, 's ennek együgyűségén elálmélkodik.

Tudományos Ohajtás.

A' Magyar Kurirnak az ideji első Darabjában nevezett Fő-tisztelendő úrtól Kassai Jóseftől kívánják a' Hazafiak, hogy Kritikás Magyar Grammatikáját ne tartogassa a' Szerentsi szük határok között; hanem a' könnyebb megszerzésnek okáért küldje nyomtatványjainak egy részét Pestre az Ország közepére; ha világítóját meggyújtotta, véka alá rejteni nem akarja. Tudóssaink közzül kevesen vándorolnak a' Hegyallyai szüretre.

J e l e n t é s.

Alótenyésztetés' és lovaglás' kedvelőihez.

Pesten egynéhány magános méneses gazdák öszve állottak, éz olyan Intézetet állítottak-fal, melly a' Magyarországi és Erdélyi nemzeti lovaknak istállóba való felállításokkal, megtanításokkal, és felszerelésekkel foglalatoskodik. De idegen lovak is felvétetnek ezen Intézetnek lóiskolájába mind a' lovaglasi mind a' kotsikázási haszonvételekre való elkészítés és megtanítás végett.

Ez a' társaság a' fenn álló jó fajt tsé, erányos megtanítás által esmeretesé tenni, a' Magyarországi és Erdélyi lófajbetsét mesterség által megbizonyítani, ez által tulajdonméneseiknek betsét meg esmertetni kívánó polgártársainak alkalmatosságot adni kíván, hogy tulajdon lovaikat ezen Intézetben vagy magok ki-

formáltathassák, vagy az Intézetnek a' végett által adhassák, minél fogva egyik esetben szintúgy mint a' másokban az országban benn lévő jó ménesek mind jobban hírre kapnak, mind pedig valósággal fellyebb emeltetnek.

Kiváltképpen pedig az ezen Társaságnak a' kívánsága, hogy Intézetének belső szerkeztetéséhez képpent a' Magyar Ifjuságnak alkalmatosságot szolgáltatasson, a' lóval való bánás, és a' lovaglás' mesterségének, melly a' Magyarra nézve oly igen szükséges, fundamentomossan és tudományosan való megtanulására, — továbbá hogy ló nevelőket és tanítókat formáljon. Ehez képest olyan legényeket is felfogad ez az Intézet, kiket magános személyek ezen tudománynak megtanulására hozzá küldéndenek.

Ez az Intézet a' lovak, ezen mind a' földmivelésre mind a' Statusra nézve fellelte szükséges állatok eránt való szeretetnek elterjesztésére igen sokat tehet. De tsupán tsak a' szíves gyámolítás, és költsönös munkálkodás segítheti mind magát a' Társaságot, mind pedig minden házafiakat arra, hogy magoknak e' részben a' Statusra nézve valóságos érdemet szerezhessenek. *Pesten* Febr. 1-ső napján 1818.

H í r a d á s.

Méltóságos Gróf Tolnai *Festetics György* úr ő Excja Urodalmainak Directiója által hírül adatik, hogy a' Keszthelyi Georgikonban a' Természet és a' Baromorvoslás Tudománnyainak Professora mellé egy Adjunctus kívántatik, kinek kötelessége lészen a' Természet Historiájának, a' Physicának, és a' Veterinaria vagy Barom Orvosi Tudományok-

nak Tanításában a' rendszerént való Professort suppléálni, és véle változtatva a' Baromok' orvoslására ügyelni, és e' végre a' körülállásokhoz képest az Uradalmakba is ki menni; fizetése pedig szabad szállás mellett esztendőnként 1200 forintokra folyó pénzben vagyon határozva, annak bizonyos procentualis nagyobbitása, és a' Georgikoni próbatételek alkalmatosságával az igyekezethez mérsékelt Remuneratiók mellett. — A' kik ezen hivatalt elnyerni kívánják, azoknak a' nevezett tudományokban, nem külömben a' Deák nyelvben, mellyben azok itten taníttatni szoktak, jártosoknak kell lenni, és azon Tudományokrol ugy szintén jó erköltseikrol való bizonyágleveleket elő kell mutatni. — Jelenthetik magokat vagy itten a' fent említett Directionál személlýessen, vagy levél által, vagy pedig a' Császári Királyi Bétsi, és a' Királyi Pesti Barom - Orvosi Institutumnak Tiszteltt Elöljáróinál. Költt Keszthelyen Jan. 25-dikén 1818.

Horváth Ország.

A' *Zágrábi* Tudományos kerületben, melly a' többek között legkisebb, az Akadémiai és Gymnasiumi Tanuló Ifjuságnak száma mind öszve 1,031-re megy ez idő szerént. A' *Zágrábi* Akademiában 2-dik esztendős Törvénytannulók 19-en, — 1-ső esztendősök 17-en, — 2-dik esztendős Philosophia' hallgatói 50, — 1-ső esztendősök 10-en vannak. A' fő Gymnasiumban 307, — a' *Varasdi* Gymnasiumban 261; az *Eszekiben* 210; a' *Posegaiban* 97-en vannak a' tanulók.

Zágrábban az egész télen által olly lágy idő járt, hogy tsak annyi hó sem esett, hogy szánkázni lehetett volna.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 Februárius 4-dikén 299 — 5-dikén 298½ — forintot.